

OPDRACHT

FCL: 67240201, 67240204, 67320101
ECL: diverse



Naam: **Begraafplaatsen**

Onderwerp:

Soort: Kleine opdracht

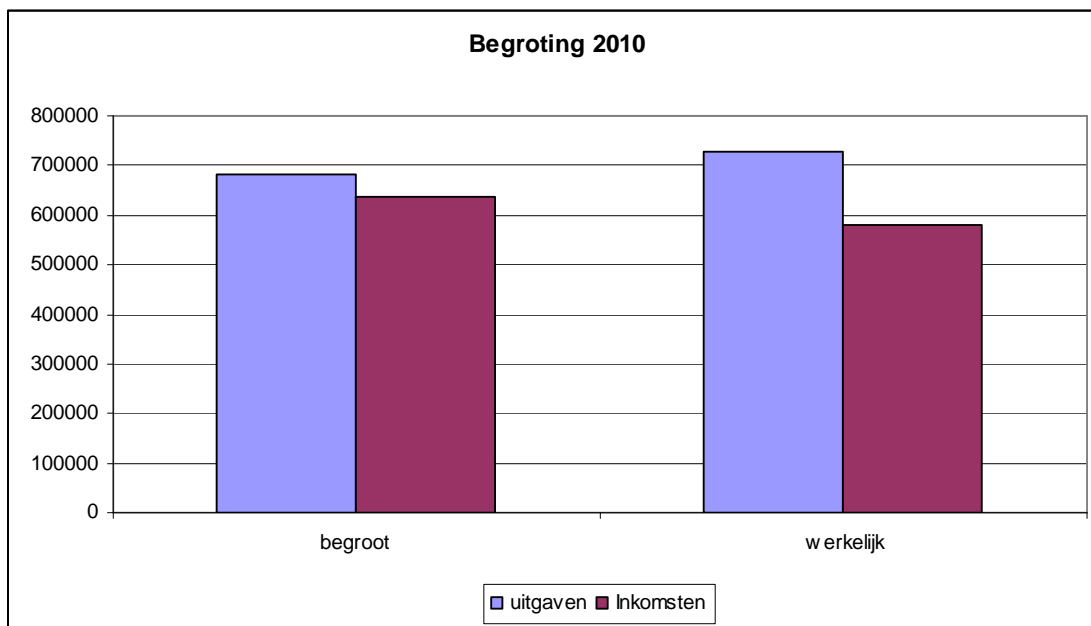
Opdracht

Actie volgens R&B:

Jaarlijks overschrijden we de kosten voor begraafplaatsen. Dit moet in de begroting goed geregeld gaan worden: of ambitieniveau bijstellen, of budget bijstellen. Hiervoor worden verschillende scenario's gemaakt.

Het Probleem

Onderstaande figuur geeft direct het (financiële) kernprobleem weer.



De grafiek laat zien dat er volgens de begroting de inkomsten bijna voldoende waren om de kosten te dekken. In werkelijkheid waren de inkomsten lager dan begroot en de uitgaven hoger. Het werkelijke verschil tussen de inkomsten en uitgaven was in 2010 € 148.000. In voorgaande jaren zijn de tekorten vergelijkbaar.

Toelichting op uitgaven

De uitgaven voor begraafplaatsen zijn opgebouwd uit de volgende posten:

- Onderhoud (groen & water, grafonderhoud, infrastructuur en gebouwen)
- Kosten derden onderhoud
- Personeel
- Begraven
- Kosten derden begraven
- Ruiming graven
- Beleid
- Investerings en afschrijvingen (afd. vastgoed/R&B)
- Verzekeringen en aansluitingen

Resultaten in het verleden

Gegevens uit het verleden tonen aan dat de uitgaven structureel te laag werden ingeschat. De werkelijke kosten kwamen bijvoorbeeld in 2009 uit op € 781.000 (inclusief investering) en in 2010 op € 730.000 terwijl de begroting circa € 680.000 bedroeg. Dit houdt in dat aan het einde van de boekjaren de overschrijding circa € 50.000 of meer was. De overschrijdingen waren constant te wijten aan niet begrote uitgaven kosten derden (Ecl. 34000). Uit onderzoek is naar voren gekomen dat enkele areaal uitbreidingen op de begraafplaatsen nooit zijn meegenomen in de begroting(en). Er is dus geen rekening gehouden met een toename van het benodigd budget om de toegenomen hoeveelheid ruimte te onderhouden. Toch moet hiervoor extra arbeid worden ingekocht om het onderhoud op peil te houden. Daarnaast kunnen enkele werkzaamheden niet door het gemeente personeel worden uitgevoerd waar ook arbeid voor moet worden ingekocht.

Boekjaar 2011

Voor 2011 zijn de uitgaven begroot op € 730.500,-. Hierbij zijn geen bedragen voor kosten derden opgenomen. Het verschil ten opzichte van de begroting t.o.v. 2010 (€ 682.692) komt met name voort uit stijgende kapitaallasten en stijgende personeelkosten. Ondanks streng budgetbeheer is besloten om de uitgaven met maximaal € 50.000 te overschrijden tot een bedrag van € 780.000 in 2011. De extra uitgaven worden ingezet op de post "uitgaven kosten derden". Dit is noodzakelijk omdat derden onderhoudswerkzaamheden uitvoeren die de gemeente niet zelf kan doen. Veel (groen en verhardingen) onderhoudswerk kan niet door eigen personeel uitgevoerd worden. Enerzijds omdat een aantal onderhoudswerkzaamheden specialistisch (certificering nodig) zijn en onze mensen daar niet voor zijn opgeleid. Anderzijds omdat R&B voor een aantal werkzaamheden geen of onvoldoende materieel tot haar beschikking heeft. Voor dit specialistische werk worden daarom derden ingehuurd. De overschrijding wordt gemeld in de budgetrapportage en daarbij wordt ook aangegeven hoe dit in de lopende begroting opgevangen kan worden. dit biedt echter nog geen structurele oplossing.

Budgetoverschrijding 2011 noodzakelijk

Een aantal beheercategorieën op de begraafplaatsen kunnen zeer beperkt of niet onderhouden worden zonder de hulp van derden. Wanneer de Gemeente Woerden geen gebruik zou kunnen/mogen maken van derden dan zou dat het volgende betekenen voor het onderhoud op de begraafplaatsen.

Nr	Categorie	onderhoud	Beeldniveau
a	Gras	Zeer beperkt	C tot D
b	ruw gras	Nee	C tot D
c	Grafvelden	ja, ondermaats	C tot D
d	Bosplantsoen	Ja	B
e	Sierheesters	Ja	B
f	vaste planten	Ja	B
g	Bodembedekkers	Ja	B
h	Blokhagen	Nee	C tot D
l	Bomen (kroonsnoei)	Nee	C tot D
	Bomen (stamopschot)	Ja	B
j	herstelwerkzaamheden verharding	Nee	C tot D
k	Blad- en zwerfvuil verharding	Ja	B
L	Onkruidbestrijding verharding	Nee	C tot D

De tabel geeft weer dat er een aantal belangrijke onderhoudswerkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd zonder de inzet van derden. Maaiwerkzaamheden, onderhoud aan hagen en bomen zijn belangrijke werkzaamheden die direct invloed hebben op het beeld van de begraafplaatsen. Het niet uitvoeren van deze onderhoudswerkzaamheden kan er toe leiden dat de begraafplaatsen verwilderen en snel aan aantrekkelijkheid inleveren. Ook zullen het aantal klachten aanzienlijk toenemen. Bovenstaande wordt maatschappelijk onaanvaardbaar geacht en daarom is besloten in 2011 toch gebruik te maken van diensten van derden. Omdat deze post niet in de begroting is opgenomen zal dit resulteren in een budgetoverschrijding van € 50.000 in 2011. Dit bedrag is gebaseerd op uitgaven aan derden in 2009 en 2010.

Conclusies en kanttekeningen

- De werkelijke uitgaven voor de begraafplaatsen zijn hoger dan begroot. Dit geldt ook voor 2011.
- Het niet overschrijdingen van het budget zou een behoorlijke verslechtering van de kwaliteit betekenen. Dit wordt onaanvaardbaar geacht.
- Kwaliteitsverlies zou ook kunnen leiden tot toename klachten en afname van de verkoop van grafrechten.

Toelichting op de inkomsten

De inkomsten van de begraafplaatsen zijn in 2011 begroot op totaal € 701.500 en opgebouwd uit de volgende posten:

- Verkoop en verlenging grafrechten
- Verhuur aula's

Resultaten in het verleden

Uit gegevens van het verleden blijkt dat de inkomstenbegroting structureel te hoog werd ingeschat.

	2009	2010	2011	
Begroot	€ 626.188	€ 638.712	€ 701.486	
Werkelijk	€ 558.888	€ 581.584	€ 670.000*	*Op basis van huidige
Resultaat	€ 67.300	€ 57.128	€ 31.486*	verkoopcijfers

De tabel laat zien dat de boekjaren 2009 en 2010 een inkomstentekort van circa € 60.000 op de begroting behaalden. De tekorten met een lager aantal begravingen dan verwacht. Vanwege de vergrijzing was een toename verwacht. Echter de cijfers laten zien dat het aantal redelijk constant is. Dit staat ook in de volgende tabel weergegeven.

Begravingen Gemeente Woerden	
Jaar	Begravingen
2002	191
2003	208
2004	190
2005	171
2006	206
2007	179
2008	192
2009	190
2010	184

Deze cijfers zijn nog betrekkelijk gunstig, aangezien er landelijk een duidelijke tendens is van begraven naar cremieren. Enerzijds is er de laatste jaren een verschuiving te zien van begraven naar cremieren. In 2010 werd 57% van de overledenen in Nederland gecremeerd tegenover 49% in 2000. In Woerden is dit deels terug te zien in een grotere belangstelling voor urnenkelders en urnennissen. Bij prijsverhogingen is geen rekening gehouden met het feit dat voorgaande begrotingen te hoog waren ingeschat. De stijgingspercentages zijn direct over de begrote inkomsten van het voorgaande boekjaar berekend.

Boekjaar 2011

In boekjaar 2011 zijn de inkomsten begroot op € 701.500. Dit is een toename op van € 60.000 t.o.v. de begroting 2010 (€ 639.000). Dit grote verschil wordt verklaard door de gem. prijsstijging van 10% die is doorgevoerd per 1 januari 2011. Op basis van de huidige (verkoop)cijfers is de verwachting dat de werkelijke inkomsten zullen uitkomen op circa € 670.000. Er wordt daarom in 2011 een tekort van ruim € 30.000 verwacht op de inkomsten.

Conclusies en kanttekening

- De werkelijke inkomsten van de begraafplaatsen zijn lager dan begroot. Dit geldt ook voor 2011.
- De gem. verhoging van 10% van de grafrechten in 2011 hebben tot gevolg dat de inkomsten t.o.v. 2010 met € 50.000 (doelstelling) of meer zullen toenemen. Verwachting is dat de inkomsten zullen groeien van € 581.500 naar circa € 670.000 in 2011.
- De inkomsten voor 2011 zal niet € 701.500 bedragen maar circa € 30.000 lager uitvallen.
- Het aantal begravingen neemt niet op die wijze toe zoals een aantal jaar geleden is geschetst (stabiel sterftcijfer en marktverschuiving).
- Verhogen van de grafrechten kan resulteren in een afname van het aantal begravingen, omdat de prijzen in Woerden al tot de hogere in de regio behoren.
- Inspelen op de marktverschuiving kan de inkomsten verbeteren. Gemeente Woerden zal zich daarvoor meer moeten richten op de crematiemarkt.

Mogelijke oplossingen

Om de kostendekkendheid te vergroten zijn een aantal alternatieven denkbaar.

De begraafplaatsen worden niet volgens de IBOR methodiek onderhouden. Dat betekent dat het onderhoud wordt gepleegd volgens beheerplannen, daarmee is moeilijk te sturen op de kosten voor het onderhoud. Door voor de begraafplaatsen kwaliteitskeuzes te maken vergelijkbaar met de IBOR methode, kan gestuurd gaan worden op de uitgaven van beheer. Het College en de Raad zullen deze keuze moeten maken. Dit moet worden verwerkt in een nieuw beheerplan begraafplaatsen. De begraafplaatsen waar nog begravingen plaatsvinden worden op dit moment onderhouden op een beeldkwaliteit die vergelijkbaar is met niveau B van IBOR. De begraafplaatsen waar geen begravingen meer plaatsvinden worden onderhouden op een beeldkwaliteit variërend van niveau C tot B.

Scenario's

Door de IBOR methodiek toe te passen op de begraafplaatsen is het mogelijk een kostenoverzicht te geven per kwaliteitsniveau. Hiervoor zijn 3 scenario's uitgewerkt.

- Scenario A

In scenario A neemt de kwaliteit van de begraafplaatsen toe. De kwaliteit op de begraafplaatsen hebben in dit scenario een beeldkwaliteit die conform overeenkomt met niveau A tot B. Om dit kwaliteitsniveau te bereiken is een totaal budget benodigd van € 845.000,-. In scenario A wordt veel van het groenonderhoud gedaan door externen. Dit is nodig omdat het gemeente personeel niet dit kwaliteitsniveau kan behalen en behouden. Dit kunnen onze mensen niet, omdat zij daarvoor onvoldoende kwalificaties en materieel bezitten. Anderzijds omdat deze mensen ook worden ingezet voor het begraven en ruimen van graven.

- Scenario B

In scenario B blijft de kwaliteit van het onderhoud gelijk. Dit is het beeldkwaliteitsniveau B. Hiervoor is een budget benodigd van € 772.000,-. Omdat het gekozen beeldkwaliteitsniveau lager is dan in scenario A zal het beheer goedkoper uitvallen. Minder kwaliteit is minder inzet van derden en daarmee een lagere kostprijs. Ook hier zal een optimum gevonden moeten worden tussen de inzet van externe aannemers en eigen mensen.

- Scenario C

In scenario C neemt de kwaliteit van het onderhoud af. Conform de IBOR systematiek is de beeldkwaliteit op de begraafplaatsen niveau C tot B. Hiervoor is een budget benodigd van € 740.000,-.

Opbouw kosten per scenario

		Scenario's		
	Posten	A	B	C
Berekend	Onderhoud	€ 300.000	€ 230.000	€ 200.000
	Vervanging	€ 10.000	€ 7.000	€ 5.000
	Begraven	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000
	Totaal	€ 485.000	€ 412.000	€ 380.000
Verdeling	Uren	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000
	Begraven	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
	Bijkomend	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000
	Kosten derden	€ 128.000	€ 55.000	€ 23.000
	Totaal	€ 485.000	€ 412.000	€ 380.000
	Beleid	€ 95.000	€ 95.000	€ 95.000
	Kapitaal last	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000
	Totale begroting	€ 845.000	€ 772.000	€ 740.000

Wat opvalt in de tabel is dat de totale begroting scenario B overeenkomt met de werkelijke uitgaven (€ 780.000) in 2010.

Eigen personeel

Gemeente Woerden heeft vier mensen in dienst die het beheer op de begraafplaatsen uitvoeren. Van deze vier mensen naderen twee de pensioenleeftijd. In 2013 al mag één van de mensen afscheid nemen. Het bestuur heeft dan twee opties. Eerste optie is het niet invullen van de vacature. Hierdoor dalen de kosten voor eigen uren (tabel 9). Toch is dit geen besparing omdat het verlies aan onderhoudscapaciteit moet worden ingevuld door inhuur van derden. Uiteindelijk blijft de begroting daarmee even hoog. Optie twee is het invullen van de vacature waardoor er geen wijziging in de begroting optreedt.

Tarief verhoging

Naast de aanpassing van het kwaliteitsniveau is het mogelijk om het begrotingstekort te dichten door middel van prijsverhogingen op de grafrechten. In 2011 zijn de tarieven met gemiddeld 10% verhoogd. De inkomstenbegroting is daarmee € 700.000. Dit bedrag zal, zoals eerder in deze memo aangegeven, hoogst waarschijnlijk niet gehaald worden en op € 670.000 uitkomen. Om het gat tussen de inkomsten en uitgaven te dichten kan er gekozen worden voor een extra tariefstijging. Dit heeft een aantal voor- en nadelen.

Voordelen

- Directe toename van inkomsten

Nadelen

- Kan leiden tot afname aantal begravingen
- Kan concurrentiepositie t.o.v. randgemeenten verslechteren

Het is belangrijk om voor een tariefstijging door te voeren, er een goede afweging van de effecten wordt gemaakt. Immers, een hoge tariefstijging betekent niet perse een hoge inkomstenstijging.

Advies

Ten eerste moet er een besluit komen over het gewenste kwaliteitsniveau in combinatie met de daarbij horende budgetten. Daarbij wordt vanuit de afdeling R&B geadviseerd om minimaal voor scenario B te kiezen. Dit betekent dat de begroting structureel omhoog moet van € 730.500 naar € 775.000 vanaf 2012. In scenario B blijft het onderhoudsniveau gelijk met de huidige situatie. Daarnaast kan er verder onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om de tarieven te laten stijgen. Daarin staat de vraag, “wat is de optimale tariefstijging” centraal.